

EXPOSITIE DE STRAFCEL

Blokhuispoort, blokhuisplein 40 8911 LJ Leeuwarden

Woensdag 14.00 - 17.00 uur, vrij- zaterdag 13.00 - 17.00 uur 3 december 2011 tot 3 maart 2012.

De Strafcel

Om de veiligheid in gevangenis te waarborgen is het mogelijk sancties aan gedetineerden op te leggen. Disciplinaire straffen zijn bijvoorbeeld: plaatsing op een strafcel, ontzegging van bezoek of uitsluiting van deelname aan bepaalde activiteiten. De gedetineerde kan bij de Commissie van Toezicht zijn beklag doen over een door de directeur opgelegde disciplinaire straf.

Strafcel dagindeling 2007 (max. 14 dagen)

07.30 - 07.45	ONTBIJT + BEWASSING + MATRAS WEGHALEN + ZITBLOKKEN PLAATSEN
09.30 - 09.35	BEZOEK VAN DE GESTICHTSARTS OF VERPLEGER + KOFFIE VERSTREKKEN
12.00 - 12.10	ETEN EN DRINKEN VERTREKKEN
15.00 - 15.15	KOFFIE VERSTREKKEN + LUCHTEN + ROKEN
17.00 - 17.05	ETEN KOFFIE VERSTREKKEN
20.00 - 20.15	KOFFIE + ZITBLOKKEN WEGHALEN + MATRAS PLAATSEN
20.15 - 07.30	NACHTRUST

Bij het openen van de strafceldeur altijd met 3 personeelsleden.

Een logboek bijhouden van ieder bezoek aan de strafcel.

Artikel 55

1. De gedetineerde aan wie de disciplinaire straf van opsluiting, bedoeld in artikel 51, eerste lid, onder a, is opgelegd is uitgesloten van het deelnemen aan activiteiten, voor zover de directeur niet anders bepaalt en behoudens het dagelijks verblijf in de buitenlucht, bedoeld in artikel 49, derde lid. De directeur kan het contact met de buitenwereld gedurende het verblijf in de strafcel beperken of uitsluiten.

2. De directeur draagt zorg dat, ingeval de opsluiting in een strafcel ten uitvoer wordt gelegd en langer dan vierentwintig uren duurt, de commissie van toezicht en de aan de inrichting verbonden arts of diens vervanger terstond hiervan in kennis worden gesteld.

3. Onze Minister stelt nadere regels omtrent het verblijf in en de inrichting van de strafcel. Deze betreffen in elk geval de rechten die tijdens het verblijf in de strafcel aan de gedetineerde toekomen.

Isoleercel

• Een isoleercel is een sterk versoberde cel en kan gebruikt worden als disciplinaire maatregel binnen de gevangenis. Men spreekt ook wel van een strafcel of een 'kale cel'. 's Nachts krijgt de gedetineerde een matras en een deken. Als een gevangene deze straf opgelegd krijgt, mag dit hooguit een of twee weken duren per overtreding. Verder dient er dagelijks een gesprek te zijn met een gevangenisarts om te controleren of de gevangene dit medisch/psychisch wel aan kan. Ook kan de gevangene of verpleegde als beschermingsmaatregel worden vastgebonden.

• In de VS worden tienduizenden gevangenen opgesloten in een isoleercel. Sommigen zijn moordenaars of verkrachters die een gevaar vormen voor anderen. Vaker gaat het om kleinere overtredingen, al dan niet binnen de gevangenis, of conflicten met het personeel. Naar schatting 40% van hen lijden aan een psychische ziekte en zijn geïsoleerd in afwachting van of bij gebrek aan een behandeling. Weer anderen zijn kinderen, die gescheiden worden van andere gevangenen 'voor hun eigen bestwil'. En tot slot is er een groeiend aantal ouderen dat 30 jaar of langer in eenzame opsluiting leeft.

• In 1885 kregen ruim 2000 gevangenen een disciplinaire straf. Ongeveer 1300 van hen werden voor kortere of langere tijd in een strafcel opgesloten.

• 5 maart 1886. De straffen die de minister voorstelde, logen er niet om. Ze varieerden van een verbod op het luchten tot kromsluiting in de boeien en wekenlange opsluiting in een onverwarmde, donkere strafcel op water en brood.

Museum Blokhuispoort Expositie “de Strafcel”

- In de volstrekt donkere strafcel werden jaarlijks slechts enkele gevangenen opgesloten, maar in het eerste decennium (1887-1897) na de invoering van het stelsel ging het in totaal nog om bijna 300 gevangenen. In de strafcel, verzwaard met water en brood en/of de boeien, moesten jaarlijks ruim 500 gevangenen enkele dagen of weken de tijd doorbrengen. Een oud-bewaarster herinnerde zich dat de mannen die daar “gekneveld” zaten opgesloten, “soms uren lang” schreeuwden.
- De hongerwinter van 1944, ken ik het verhaal van Toon die 6 weken in de onverwarmde bunker zat, de oude strafcel. Er was ’n stukje spek op zijn cel gevonden en hij weigerde te zeggen van wie hij dat had gekregen.
- 8 april 1919 Heden voormiddag tussen 6 en 6 1/2 uur heeft de gevangene Hendrik T zich in de strafcel door ophanging van het leven beroofd, welk voorval den directeur werd gerapporteerd des morgens 7 uur door de brigadier G. Rottien. Hij was daar geplaatst wegens het herhaaldelijk schellen; dat schellen geschiedde doorgaans na 9 uur des avonds, dus op den tijd voor de nachtrust bestemd. Ondanks waarschuwingen liet hij niet na telkens onnodig te schellen. Er was in het minst geen vermoeden dat de man tot zulk een daad zou overgaan.
- De Leeuwarder gevangenis bezat (en bezit ze nog, ofschoon ze weinig meer gebruikt worden) 10 straffcellen op een rij naast elkaar, zij liggen even beneden het bodemniveau en hebben dezelfde afmetingen als een gewone cel. Het enige meubilair bestaat uit een betonnen brits en een ton, verder is alles van steen.
- De cellen hebben geen verwarming ondanks een verordening van 1928, welke voor schrijft dat zij van oktober tot april verwarmd moeten zijn. De gestrafte moet zijn eigen kleding afleggen, de straffkleding bestaat uit. een katoenen hemd, een katoenen korte onderbroek, sokken, klompen en een der oudste, meest versleten bajespakken.
- In de cel is het halfdonker, er brandt geen licht, ook in de winter niet. De enige bezigheid bestaat in een heen en weer lopen (7 passen heen, 7 terug), wat ook wel nodig is om draaglijk warm te kunnen blijven. De koude is ook een beletsel om op de betonnen brits te gaan liggen en eerst om 9 uur in de avond worden de dekens met een strozak binnengebracht.
- Gevangenisregimes kennen in de regel isolatie, d.i. het apart opsluiten van gevangenen als disciplinaire straf of omdat zij een bedreiging voor anderen vormen. Isolatie wordt ook toegepast in psychiatrische instellingen. Isolatie, bijv. van gevangenen en psychiatrische patiënten (separatie genoemd) is gerechtvaardigd wanneer de noodzaak daartoe aantoonbaar is, er geen sprake is van discriminerende of wrede behandeling en de beslissing bij een rechter kan worden aangevochten.
- Het langdurig isoleren van gevangenen in centra voor maximale veiligheid (Eng: maximum security prisons), zoals van de Duitse RAF-gevangenen in de jaren zeventig, heeft aanleiding gegeven tot klachten over isolatiefolter, d.i. het stelselmatig onthouden van sensore prikkels als natuurlijk licht en geluid en van omgang met andere mensen.
- Gevolgen van isolatiefolter zijn o.m. algemene pijngevoelens, desoriëntatie, concentratieverlies, slapeloosheid en waandenkbeelden.

Amnesty International voert actie tegen isolatiefolter als een vorm van marteling.